

Sammenslutningen af sommerhusgrundejerforeninger på Holmsland Klit

Dato: 23. juni 2020

Energistyrelsen
Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København

(via mail vesterhavsyd@ens.dk)

Havmøllepark Vesterhav Syd – Høring over miljøkonsekvensrapport for Vesterhav Syd Havvindmøllepark. Energistyrelsens j.nr. 2019-1707

Sammenslutningen af Sommerhusgrundejerforeninger på Holmslands Klit (SU) har med interesse gennemgået den nu offentliggjorte miljøkonsekvensrapport udarbejdet af Vattenfall.

1. Det formelle grundlag

Vi kan konstatere, at grundlaget for afgrænsningen af Vesterhav Syd (VHS) fortsat er en lukket politisk beslutning, der går tilbage til november 2012, besluttet af en forligskreds på Christiansborg uden inddragelse af offentligheden samt undersøgelse af alternativer. Vi mener fortsat, som fremført tidligere overfor Energiklagenævnet, at denne beslutningsproces ikke lever op til de dagældende regler på området.¹

Ved gennemgang af det oprindelige oplæg til Vesterhav Syd "Indkaldelse af ideer og forslag, januar 2014" udgivet af Naturstyrelsen og Energistyrelsen fremgår på side 21:

"Emner, der er afklaret:

- *Det er en politisk beslutning, at der skal udarbejdes kommuneplantillæg og VVM for en kystnær havmøllepark på op til 200 MW ved Vesterhav Syd.*
- *Den ydre afgrænsning for mølleparkområdet på havet ligger fast.*
- *Energinet.dk varetager forberedelser for tilslutningen på land og planlægger de tekniske løsninger.*
- *Havmølleparken skal være i drift senest i starten af 2020."*

¹ a) Bekendtgørelse af Århus-konventionen af 25. juni 1998 om adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser samt adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet

b) Bekendtgørelse nr. 68 af 26/01/2012 om vurdering af virkning på miljøet (VVM) ved projekter om etablering m.v. af elproduktionsanlæg på havet.

Sammenslutningen af sommerhusgrundejerforeninger på Holmsland Klit

SU mener, at den daværende fremgangsmåde med at afskære en diskussion og debat om afgrænsningen af Vesterhav Syd var i strid med regler om inddragelse af offentligheden og undersøgelse af alternativer i forbindelse med VVM-undersøgelser. Derfor er det også i strid med gældende regler, at Energistyrelsen, som anført nedenfor, fortsat ikke vil undersøge alternativer udenfor det oprindelige fastlagte mølleparkområde.

Det politiske argument fra 2014 om at få billigere strømpriser holder heller ikke mere. Det viser de seneste resultater om udbud af havmøller i bl.a. Tyskland og Holland.

SU kan ved gennemgang af "Afgrænsnings udtalelsen af 13. januar 2020" konstatere, at:

"Energistyrelsens vurdering (er), at rimelige alternativer ikke udgør alternative placeringer af selve koncessionsområdet, selvom den kystnære placering er et gennemgående element i de kritiske høringssvar fra 1. offentlighedsfase, da de kystnære opstillingsområder har været underlagt en screeningsproces i forbindelse med indgåelse af Energifaen 2012."

SU er ganske uenig i, at den screening, som er omtalt i rapporten², har en karakter og et indhold, der kan udgøre en screening af miljømæssige forhold samt undersøgelse af alternativer samt inddragelse af offentligheden. Af forannævnte bekendtgørelse nr. 68 fremgår af § 3, stk. 2, pkt. 4 fremgår:

"en oversigt over de væsentligste alternativer, som ansøgeren har undersøgt, og oplysninger om de vigtigste grunde til valget under hensyn til indvirkningen på miljøet"

Rapporten har aldrig været annonceret eller omtalt offentligt for den brede kreds af offentligheden, men alene myndigheder og interesseorganisationer. Rapporten omtaler alene en afgrænsning af arealinteresser på havet, men ingen miljømæssige vurderinger, som forudsat i ovennævnte bekendtgørelse af de fjern vandmærkede områder, men alene meget generelle og overordnede overvejelser.

Energistyrelsen har alene brugt rapporten til en høring af offentlige myndigheder og landsdækkende organisationer. Efterfølgende er der truffet en bindende beslutning om beliggenheden af VHS – en beslutning som har været en forudsætning for den første VVM proces, og som ikke har kunnet diskuteres i den senere offentlige proces i forbindelse med den første VVM-redegørelse.

² https://ens.dk/sites/ens.dk/files/Vindenergi/screening_af_kystnaere_havmoeller_oktober_2012.pdf

Sammenslutningen af sommerhusgrundejerforeninger på Holmsland Klit

Det fremgår af den "såkaldte" screeningsrapport rapport, at:

"Udpegningen af områderne erstatter ikke den normale vurdering af virkningerne på miljøet (VVM). Der gives ikke med denne screening garanti for, at VVM-redegørelsen for området vil kunne godkendes. VVM-undersøgelserne vil gå i dybden med områderne og tilvejebringe ny viden til den eksisterende, som kan betyde, at områderne alligevel ikke vil kunne anvendes til havmøller. Det vil være op til de kommende projektere selv at gennemføre de nødvendige forundersøgelser herunder VVM-redegørelser inden der evt. gives tilladelse til etablering."

I bestemmelserne for en VVM-redegørelse indgår undersøgelse af alternativer med vurdering af miljømæssige konsekvenser, som anført ovenfor. Dette er ikke sket i den videre proces med den første VVM-redegørelse med henvisning til den politiske beslutning i november 2012.

Energistyrelsen ønsker ej heller i forbindelse med Energiklagenævnets hjemvisning af VHS at gennemføre miljø- og samfundsøkonomiske vurderinger af alternative placeringer.

Af afgrænsningsudtalelse for Vesterhav Syd Havvindmøllepark til Vattenfall dateret 13.1.2020 fremgår myndighedernes krav til den miljøkonsekvensrapport, som Vattenfall skal udarbejde.

Alligevel slår Energistyrelsen fast i indledningen i afsnit 7, der vedrører miljøkonsekvensrapportens indhold: *"Det forventede indhold i miljøkonsekvensrapporten vil opfylde kravene i henholdsvis §20 og bilag 7 i miljøvurderingsloven"*.

Vi opfatter dette udsagn som en "slags garanti" overfor Vattenfall, at man agter at give etableringstilladelse til et projekt indenfor koncessionsområdet, uanset hvad der måtte komme frem under den offentlige høringsfase eller hvad nye undersøgelser måtte vise. Vi mener, at Energistyrelsen dermed på forhånd afskærer sig fra at varetage den objektive myndighedsrolle, som lovgivningen forudsætter.

Vi har noteret os, at Energistyrelsens første etableringstilladelse til Vattenfall efter påklage blev hjemvist til fornyet behandling af VVM-redegørelsen, selv om styrelsen offentligt havde meldt ud, at Vattenfalls tidligere projekt kunne rummes indenfor den gamle VVM-redegørelse.

Sammenslutningen af sommerhusgrundejerforeninger på Holmsland Klit

2. Hvorfor har Energistyrelsen indgået en bindende kontrakt med Vattenfall, inden planlægningsgrundlaget er på plads med klagebehandling ved Energiklagenævnet og alligevel fortsat forberedelserne?

Energistyrelsen fremfører i "Høringsnotatet af 13. januar 2020":

"I forhold til fastholdelsen af projektområdet eller flytning af opstillingsområdet længere fra kysten henviser Energistyrelsen til, at der i Energisaftalen fra 2012 er truffet politisk beslutning om udbuddet af de kystnære havvindmølleparker, og at der efterfølgende er indgået koncessionsaftale med Vattenfall om etablering og net tilslutning af Vesterhav Nord og Vesterhav Syd. Vattenfall og Energistyrelsen er bundet af det politisk besluttede bruttoområde, der er fastlagt i koncessionsaftalen og de meddelte forundersøgelser- og etableringstilladelser i henhold til VE-loven samt af de udbudsretlige regler, som udbuddet har været foretaget efter. Dette indebærer, at vindmøllerne ikke kan flyttes uden for koncessionsområdet. Som det bl.a. blev oplyst på samråd³ om Vesterhav Syd og Vesterhav Nord den 30. april 2019, vil Vattenfall højst sandsynligt fremføre et erstatningskrav, hvis staten uberettiget ophæver koncessionsaftalerne for Vesterhav Syd og Vesterhav Nord. Der er stor usikkerhed forbundet med at forudsige størrelsen på et eventuelt erstatningsbeløb, og der er mange ubekendte faktorer."

Vi er uforstående overfor Energistyrelsens fremgangsmåde og opfatter det som uansvarlighed på Statens vegne, når man indgår økonomisk forpligtigende aftaler i 2016, inden plangrundlaget er på plads og ankemyndigheden har behandlet indsigelser over Energistyrelsens etableringstilladelse til Vattenfalls projekt.

Set i lyset af planerne om Thor Havmøllepark og "Energier" er det oplagt at søge en forhandling med Vattenfall om en økonomisk mindelig ordning. Herved undgår man de uerstattelige ødelæggelser, som VHS påfører et af landets allermest attraktive kystområder Holmslands Klit, ligesom man forventeligt vil få en billigere strømpris. Man undlader at undersøge det samfundsmæssige tab/gevinst ved at undersøge alternativer.

³ SU er ikke bekendt med indholdet af dette samråd. I forbindelse med aktindsigt har vi ikke fået dokumenter fra denne høring!

Sammenslutningen af sommerhusgrundejerforeninger på Holmsland Klit

3. Hvorfor har man ladet forberedelserne til VHS fortsætte, selv om Energi-styrelsen har fået pålagt at gennemføre en ny miljøkonsekvens vurdering (VVM)

Miljøstyrelsen har oplyst, at landanlægget til Vesterhav Syd er påklaget, og at Miljøstyrelsen i brev af 28.5.2019 fra Planankenævnet er blevet orienteret om, at denne sag forventes afgjort i 1. halvår af 2020. Der foreligger endnu ikke nogen afgørelse i denne sag. Klagen er ikke blevet tillagt opsættende virkning, og der er derfor blevet gennemført omfattende arbejder på landdelen også i løbet af de seneste mange måneder, hvor havdelen af projektet er blevet standset af energiklagenævnets underkendelse af VVM-redegørelsen.

Det er i den grad problematisk, at der er en opdeling mellem to forskellige myndigheder vedr. miljøgodkendelse af et projekt, der jo hænger uløseligt sammen, men hvor en del af projektet udføres på land og en anden del på havterritoriet. Som det er nu, vil det reelt i praksis være langt vanskeligere at standse et havmølleprojekt, når landdelen af projektet i alt væsentligt er gennemført og store udgifter er afholdt og det uanset hvem, der måtte skulle afholde udgifterne.

I forhold til demokrati og retssikkerhed er vi dybt forarget over, at forberedelserne til VHS har kørt uanfægtet frem til nu. For os ligner det en formel skueproces, at man – efter pålæg fra Energiklagenævnet – gennemfører en ny miljøkonsekvens vurdering, der ikke ændrer på det helt grundlæggende – at kystnære havmøller, også i den nu foreslåede opstilling – er aldeles ødelæggende for vores område.

Bemærkninger til miljøkonsekvensrapporten

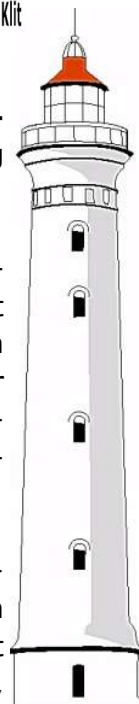
SU har følgende bemærkninger:

Afsnit 15.13. Landskab og visuelle forhold

Vi er ikke enige i, at man kan bruge en model fra 2007, der baserer sig på (mindre) landmøller placeret i det åbne landskab (nær-, mellem- og fjernområde. Effekten af kystnære havmøller vil være ganske anderledes, når de opleves over vand. Dette vil for VHS være tilfældet fra stranden, dele af kyst og klitterne samt østsiden af Ringkøbing fjord.

Vattenfalls visualiseringer viser, at den overvejende del af de 193 m høje møllers rotordele vil være synlige over klitterne langt ind i baglandet.

Vi synes, at figur 5.48 giver en god oversigt over de landsskabsinteresser, der berøres i væsentligt omfang. Det er et meget stort område, rig på både kultur og natur. Konsekvenserne af VHS vil ganske afgørende ændre oplevelsen af området.

Sammenslutningen af sommerhusgrundejerforeninger på Holmsland Klit

Afsnittet om landskab rummer også visualiseringer fra udvalgte punkter. Vi bemærker, at man tilsyneladende bevidst har prøvet at neddæmpe skarpheden – sikkert ud fra, at solen ikke skinner hver dag. Fotos giver generelt ikke en naturtro gengivelse af virkeligheden.

Eksempel på billeder fra visualiseringsrapporten med synligheden af møller i en afstand af 9 km nedtonet.

Vi anerkender, at det er en svær og i virkeligheden umulig opgave, at "pakke" 193 m høje møller ind i en beskrivelse, der nedtoner deres tilstedeværelse. Man undlader at udarbejde referencemateriale af synligheden af eksisterende møllerparker i nærområdet.

Møller ved Vonå. - Eksisterende 125m høje møller fotograferet i en afstand af 9 km. VHS-møller er 193 m høje.

Lyssætning af møller i natten er kun beskrevet med en tilladelse til testforsøg af radarbaseret belysning – hvad hvis denne test konkluderer at det ikke kan løses?

Sammenslutningen af sommerhusgrundejerforeninger på Holmsland Klit

Vi har bemærket, at Energistyrelsen i "Udkast til afgørelse af 5. maj 2020" anfører:

"Energistyrelsen anerkender, at møllerne ved frit udsyn fra kysten og i det umiddelbare kystlandskab vil virke fremtrædende og opleves som en forstyrrelse af landskabet og oplevelsesværdien, hvor udsigten ud over havet i dag ikke er forstyrret af faste tekniske anlæg. Dette vil muligvis kunne have betydning for den rekreative oplevelse i området, hvorfra møllerne kan ses tydeligt, og det kan også have betydning for oplevelsen af kulturarven ved f.eks. Lyngvig Fyr. Energistyrelsen vurderer ikke, at det er muligt at foretage yderligere afværgeforanstaltninger for at nedbringe den generelle visuelle påvirkning på kystlandskabet, da møllerne ikke kan flyttes længere væk fra kysten uden for koncessionsområdet."

SU kan ikke være mere enige – hvorfor fortsætter staten/Energistyrelsen så med at planlægge ødelæggelserne, fremfor at flytte møllerne længere ud og undgå ødelæggelserne? Så er problemet med manglende mulighed for afværgeforanstaltninger løst.

Afsnit 5.14.2. Eksisterende forhold og relevant baggrundsinformation

Vattenfall hævder bl.a., at en Megafon undersøgelse viser opbakning til VHS i lokalområdet. SU kender undersøgelsen, som ikke holder statistisk. Man spørger en gruppe borgere, som ikke kender projektet VHS eller kun meget perifert. Borgere, som for langt de flestes vedkommende ikke er berørt af projektet. Vattenfall tager denne gruppe borgeres svar som en positiv opbakning til VHS. Det er en parodi, at man inddrager borgere i Thisted kommune i undersøgelsen – ingen borgere i Thisted kommune bliver overhovedet berørt af projektet.

Vi tager også afstand fra Vattenfalls forslag om at oprette en fond for økonomisk støtte, der gavner lokalområdet (hold kæft-bolsje?). Den bedste støtte til lokalområdet vil være, at Vattenfall opgiver Vesterhav Syd eller rykker møllerne ud på minimum 20 km afstand fra kysten.

Andre lokale undersøgelser, bl.a. foranlediget af Dagbladet Ringkøbing-Skjern, viser, at et flertal af kommunens indbyggere er imod VHS.

De lokale feriehusudlejere, som formidler over 80 % af alle overnatninger i kommunen, anfører i en henvendelse til Folketinget i 2017, at de forventer en nedgang i antal turister/overnatninger på op til 20 %, svarende til en nedgang i kommunens turistøkonomi på op til 0,6 mia. kr. Deres vurdering bekræftes af spørgeskemaundersøgelse blandt deres tyske gæster.

Endelig referer Vattenfall til, at den lokale turistforening i 2012 bakkede op om projektet. Denne opbakning er nu afløst af udbredt bekymring for VHS fra de lokale turistorganisationer og et udtalt ønske om at få flyttet møllerne ud på 20 – 30 km fra kysten.

Sammenslutningen af sommerhusgrundejerforeninger på Holmsland Klit

Endelig har Vattenfall fundet det relevant at sammenligne med Horns Rev 1 ved Blåvand i et forsøg på at "tale VHS" op som en fremtidig turistattraktion. Horns Rev 1 møllerne er opsat 14 km ude i havet og er 110 meter høje. De er ikke dominerende for oplevelsen for udsynet over havet – modsat 193 m høje møller kun 9 km fra land. Møllecruise fra Esbjerg er ikke eksisterende og har været det i mange år.

Det er usagligt og usmageligt, at Vattenfall prøver at "snakke deres projekt op" som en turistattraktion – det bliver det aldrig, tværtimod.

Afsnit 4.8.3 Støj i driftsfasen

Vi har noteret os, at miljøkonsekvensrapporten beskriver, at Vattenfalls projekt vil overholde gældende støjgrænser, både for almindelig støj og lavfrekvent støj. For os er det vigtigt, at det ikke bare er gældende støjgrænser, der skal overholdes. Der må ikke forekomme hørbar støj for mennesker med almindelig hørelse ved færdsel på stranden eller ved ophold ved deres sommerhuse og andre beboelser.

Som vi opfatter det, så vil Vattenfall opsætte en nyudviklet og ikke afprøvet mølle-type, hvor man ikke tidligere har kunnet foretage konkrete målinger under forskellige vejrforhold.

Af det foreliggende udkast savner vi krav til Vattenfall om at dokumentere de faktiske støjforhold, når møllerne forventeligt bliver taget i brug samt de sanktioner, som Vattenfall vil blive pålagt, hvis dette ikke er tilfældet!

Afsnit 5.6. Fugle og flagermus

Vi undrer os over, at vurderinger i forhold til rastende fugle og trækfugle her i 2020 overvejende baserer sig på tællinger fra november 2013 – april 2014, ligesom man åbenbart finder det rimeligt at bruge data fra Thor undersøgelser. Vi tvivler på, at det her 6 år senere er et retvisende billede af forekomster.

Dansk Ornitologisk Foreningen har ved flere tællinger påvist forekomst af f.eks. sortænder i et betydeligt større antal. Sortænder var bl.a. årsagen til at fravælge visse arealer indenfor det oprindelige koncessionsområde.

Afslutning og konklusion

- Vi anerkender, at Vattenfall har besluttet at rykke Vesterhav Syd havmøllerne længst mulig ud på havet indenfor koncessionsområdet.
- Ligeledes anerkender vi, at Vattenfall i den nye miljøkonsekvensrapport i det store og hele beskriver det nu fremlagte projekt indenfor koncessionsområdet og dets konsekvenser på en detaljeret og saglig måde.

Sammenslutningen af sommerhusgrundejerforeninger på Holmsland Klit

- Vi mener fortsat, at beslutningen fra 2012 om afgrænsning af projektområdet for Vesterhav Syd er usaglig og forkert, også set i lyset af den udvikling, der sket med priser for havstrøm siden 2012.
- Vi undrer os over, at Energistyrelsen fortsat prøver at sætte en 8 år gammel politisk beslutning foran en proces, hvor der kan rejses berettiget tvivl, om den har været i overensstemmelse med gældende regler.
- Vi forstår ikke, at man ikke prøver at indtænke Vesterhav Syd (og Vesterhav Nord) i de nu foreliggende planer for Thor området og de seneste planer om "energi øer"
- Vi er dybt forundret over, at forberedelserne til landdelen af Vesterhav Syd (og Vesterhav Nord) har fået lov til at køre uanfægtet videre med meget store investeringer for Vattenfall og Energinet. De store investeringer (måske over en milliard dk. kroner) vil gøre det vanskeligt (i princippet "politisk umuligt") at stoppe projektet ved en efterfølgende klagesag
- Vi finder, at Energistyrelsen med kravene til Vattenfalls undersøgelser – beskrevet i "Afgrænsningsudtale af 13. januar 2020" - i den nye miljøkonsekvensredegørelse reelt på forhånd har godkendt, at der kan opsættes 20 stk. 193 m høje havmøller, blot de placeres indenfor det koncessionsområde, som Energistyrelsen på uforståelig vis har indgået økonomisk bindende kontrakt med Vattenfall om og stillet til rådighed for projektet, inden klagesager ved Energiklagenævnet blev afgjort.
- SU finder afslutningsvis, at hele processen omkring Vesterhav Syd (og Vesterhav Nord) har været en skueproces, hvor et Folketingsflertal i en lukket proces, bistået af statslige styrelser, har set stort på demokrati og retssikkerhed og tromlet historisk store og vidtrækkende ødelæggelser af den jyske vestkyst igennem, uden at dette kan retfærdiggøres i forhold til samfundsøkonomi eller den "grønne omstilling".

Med venlig hilsen

På vegne af Sammenslutningen
Tage Schmidt, formand